

Miksi näyttöön perustuva toiminta ja uusin tutkimustieto ovat tärkeitä huomioida hoitotyön koulutuksessa?

24.6.2026

Näyttöön perustuva toiminta on tärkeä osa terveydenhuoltoa. Laadukkaat terveydenhuoltopalvelut edellyttävät, että kliininen päätöksenteko hoitotyössä perustuu näyttöön (WHO, 2017, s. 1). Näytöllä (evidence) viitataan parhaaseen saatavilla olevaan tietoon (Hotus, i.a.-a). Näytöllä siis tarkoitetaan ajantasaista, järjestelmällisesti kootusta ja kriittisesti arvioidusta tutkimustiedosta koottua tiivistelmää tai tutkimustiedon puuttuessa asiantuntijoiden yhteisymmärrystä tarkasteltavasta asiasta tai ilmiöstä (Hotus, i.a.-a). Näytön avulla kehitetään vaikuttavia, merkityksellisiä, käyttökelpoisia ja/tai tarkoituksenmukaisia terveydenhuollon palveluita, toimintatapoja ja hoitomenetelmiä. Näyttöön perustuvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa ammattilaisilla on yhtenäiset ja ajantasaiseen näyttöön perustuvat hoidon perusteet, eivätkä toimintatavat vaihtele (Hotus, i.a.-b).

Näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen on yksi hoitotyön opiskelijoiden keskeisistä osaamisalueista (Madhavanprabhakaran ym., 2023), joten on tärkeää, että hoitotyön opiskelijat hankkivat vahvan perustan näyttöön perustuvalle toiminnalle koulutuksensa aikana (Jokiranta ym., 2026, s. 1). Hoitotyön opiskelijat pitävät myös itse näyttöön perustuvia hoitokäytäntöjä tärkeinä voidakseen tarjota potilaille laadukasta ja turvallista hoitotyötä uransa aikana (Tug ym., 2022, s. 310).

Terveydenhuollon organisaatioita ympäri maailmaa haastetaan yhä enemmän kehittämään ja toteuttamaan näyttöön perustuvia palveluita (Banner ym., 2019, s. 1). Huolimatta siitä, että näyttöön perustuvaa toimintaa on kehitetty ja sen käyttöönottoa on edistetty, edelleen tutkimustulosten ja kliinisen käytännön välillä on kuilu (Zullig ym., 2020, s. 3). Aikaisemmat tutkimukset ovat todenneet, että sairaanhoitajat eivät noudata näyttöön

perustuvia hoitosuosituksia hoitotoimenpiteitä suorittaessaan, mikä voi johtaa lukuisiin haittavaikutuksiin ja komplikaatioihin potilaille (Alkubati ym., 2022). Vaikka hoitotyön tutkimus tuottaa yhä enemmän näyttöä hyödyllisistä hoitotyön interventioista, vain murto-osa niistä otetaan käyttöön hoitotyössä (Zullig ym., 2020, s. 3).

Näyttöön perustuvan hoitotyön opettaminen hoitotyön koulutuksessa on välttämätöntä korkealaatuisen hoitotyön tarjoamiseksi ja sairaanhoitajien ammattitaidon kehittämiseksi (Alkubati ym., 2022; Madhavanprabhakaran ym., 2023). Hoitotyön opiskelijoiden osaamista tulisi parantaa, jotta he osaisivat etsiä hoitotyöhön liittyvää tietoa, arvioida tieteellisiä tutkimuksia ja soveltaa niitä hoitotyössä (Tug ym., 2022, s. 310). Näyttöön perustuvaa toimintaa on integroitu erilaisiin hoitotyön kursseihin, useimmiten kliinisen käytännön konteksteissa (Jokiranta ym., 2026, s. 1). Myös Seinäjoen ammattikorkeakoulussa hoitotyön koulutusohjelmassa näyttöön perustuvaa toimintaa on sisällytetty useisiin opintojaksoihin. Keskeistä on, että opiskelijoilla on hyvät tiedonhankintataidot, joiden avulla he löytävät tieteellistä tutkimustietoa ja osaavat arvioida hoitotyön käytäntöjä (Tug ym., 2022, s. 310). Opiskelijat käyttävät nykyisin pääasiassa internetiä tieteellisen tiedon hankkimiseen (Tug ym., 2022, s. 309). Internetin käytön lisääntyessä opiskelijat voivat saada tieteellistä tietoa helposti digitaalisesti, kuten verkkolehtien, artikkelien ja kirjojen kautta (Tug ym., 2022, s. 309). Hoitotyön opiskelijat ovat tärkeässä roolissa, sillä he toimivat näyttöön perustuvan toiminnan välittäjinä harjoittelujen aikana ja tulevissa työpaikoissaan.

Hoitotyön opettajien tulee seurata uusia näyttöön perustuvia suosituksia ja hoitotieteellistä tutkimusta

Jotta hoitotyön opettaja voi opettaa hoitotyön opiskelijoille näyttöön perustuvaa toimintaa, on tärkeää, että opettajalla on syvällistä asiantuntemusta näyttöön perustuvasta toiminnasta (Jokiranta ym., 2026, s. 13) ja uudesta tutkimustiedosta. Opettajan ammattitaidon ylläpitämiseen on useita erilaisia keinoja ja uutta hoitotieteellistä tutkimusta on saatavilla useasta eri paikasta.

Hoitotyön tutkimussäätiö (Hotus) toimii näyttöön perustuvan toiminnan edistäjänä ja tutkimusnäytön välittäjänä hoitotyössä toimiville sosiaali- ja terveydenhuollon toimialoille (Hoitotyön tutkimussäätiö (Hotus), i.a.-c). Hotus kokoaa, arvioi ja tiivistää tutkimusnäyttöä helpommin käytäntöön sovellettavaan muotoon, sekä seuraa myös näyttöön perustuvan hoitotyön toteutumista Suomessa. Hotus julkaisee kansallisia hoitotyöhön kohdentuvia Hotus-hoitosuosituksia®, -kansalaissuosituksia® ja Näyttövinkkejä®, ja koordinoi niiden laadintaa. Hotuksen suosituksia ja näyttövinkkejä seuraamalla hoitotyön ammattilaisten ja opettajien tiedolliset tiedot pysyvät hyvin ajan tasaisina.

Uutta tutkimustietoa hoitotyön opettajat saavat myös seuraamalla hoitotieteellisiä julkaisuja. Hoitotieteellisessä tutkimuksessa tarkastellaan ihmisen terveyttä, hyvinvointia ja hoitamista erilaisista näkökulmista (HTTS, i.a.-a). Suomessa on kaksi hoitotieteellistä lehteä; Hoitotiede- lehti ja Tutkiva Hoitotyö- lehti (HTTS, i.a.-a; Sairaanhoitajat, i.a.). Tutkiva Hoitotyö- lehti on sairaanhoitajat ry:n alaisuudessa digitaalisesti ilmestyvä tiedelehti (Sairaanhoitajat, i.a.). Lehden tieteelliset artikkelit käsittelevät etenkin

hoitotyön kehittämistä, hoitotyön interventioita ja niiden vaikuttavuuden arviointia. Joka vuosi järjestetään myös sairaanhoitajapäivät, jotka ovat hoitoalan ammattilaisille sekä alan opiskelijoille suunnattu koulutus- ja näyttelytapahtuma (Sairaanhoitajapäivät, i.a.). Seuraavat sairaanhoitajapäivät ovat 10.-11.9.2026 Helsingin Messukeskuksessa ja joka vuosi myös hoitotyön opettajia osallistuu kyseisille koulutuspäiville.

Hoitotiede- lehden julkaisemisesta vastaa Hoitotieteiden tutkimusseura (HTTS) r.y., jonka tarkoituksena on tukea ja edistää hoitotieteellistä tutkimusta. Yhdistys tarjoaa foorumin tiedon jakamiselle ja yhteistyölle alan tutkijoiden, kehittäjien sekä hoitotieteellistä koulutusta tarjoavien koulutusorganisaatioiden välillä (HTTS, i.a.-a). Yhdistys tekee tunnetuksi hoitotieteellistä tutkimusta yhteiskunnassa sekä osallistuu aktiivisesti alueelliseen, kansalliseen ja kansainväliseen tiedepoliittiseen ja yhteiskunnalliseen keskusteluun (HTTS, i.a.-a). HTTS ry järjestää joka toinen vuosi hoitotieteellisen konferenssin, jonka tavoitteena on tarjota uusinta hoitotieteellistä tietoa ja tuoreita näkökulmia niin hoitotieteen tutkimukseen kuin sosiaali- ja terveysalan käytännön työhön, koulutukseen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon (HTTS, i.a.-b).

HTTS2026 XIX Kansallisen hoitotieteellisen konferenssin teemana oli ”Vaikuttavaa välittämistä” (HTTS, i.a.-b). Konferenssi järjestettiin 9. – 10.6.2026 Turussa ja konferenssin järjesti Turun yliopiston hoitotieteen laitos yhteistyössä Hoitotieteiden tutkimusseuran HTTS ry:n kanssa (HTTS, i.a.-c). Konferenssi kokosi yhteen kansallisen hoitotieteellisen ja terveysalan tutkimuksen, johtajuuden, politiikan ja koulutuksen innovaatiot kestävän hoidon ja hoitojärjestelmien kehittämiseksi sekä terveyden edistämiseksi (HTTS, i.a.-b). Konferenssissa oli mukana myös useita Seinäjoen ammattikorkeakoulun hoitotyön opettajia pitämässä omia esityksiään, verkostoitumassa, sekä kuulemassa uusista hoitotieteellisistä tutkimuksista ja hankkeista.

Näyttöön perustuvan toiminnan toteutumisen edellytyksenä on toimivat tukirakenteet ja yhteistyö (Hotus, i.a.-b). Sosiaali- ja terveydenhuollon näyttöön perustuvuuden varmistamisessa kaikilla eri toimijoilla on keskeinen roolinsa ja tehtävänsä. Ammattikorkeakoulun opettajien tehtäviin voidaan katsoa kuuluvan tiedon ja kehittämistarpeiden tunnistamisen, tutkimustiedon tuottamisen, tiedon tiivistämisen näytöksi, näytön levittämisen ja käyttöönotossa tukemisen. Useat hoitotyön opettajat ovatkin mukana erilaisissa kehittämishankkeissa, tuottamassa uutta hoitotieteellistä tutkimusta, laatimassa uusia hoitotyön suosituksia tai näytönastekatsauksia työryhmissä tai jalkauttavat uutta tietoa opiskelijoille omilla opintojaksoillaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon näyttöön perustuvuuden vahvistaminen edellyttää pitkäjänteistä ja järjestelmällistä toimintaa (Hotus, i.a.-b), jossa meillä hoitotyön opettajilla on hyvin keskeinen rooli.

Niina Keskinen
TtT, lehtori
SEAMK

Lähteet

Alkubati, S. A., Al-Sayaghi, K. M., Alrubaiee, G. G., Hamid, M. A., Saleh, K. A., Alqalah, T. A. H., & Al-Sadi, A. K. (2022). Adherence of critical care nurses to endotracheal suctioning guidelines: a cross-sectional study. *BMC Nursing, 21(1),* 312–312. https://doi.org/10.1186/s12912-022-01092-w

Banner, D., Bains, M., Carroll, S., Kandola, D. K., Rolfe, D., Wong, C., & Graham, I. D. (2019). Patient and

Public Engagement in Integrated Knowledge Translation Research: Are we there yet? *Research Involvement and Engagement, 5(1),* 8–8. https://doi.org/10.1186/s40900-019-0139-1

Hoitotieteiden tutkimusseura. HTTS ry. (i.a.-a). https://htts.fi/index.html#

Hoitotieteiden tutkimusseura. HTTS ry. (i.a.-b). *Abstraktikutsu.*https://htts.fi/abstraktikutsu.html

Hoitotieteiden tutkimusseura. HTTS ry. (i.a.-c). *Ohjelma.* https://htts.fi/ohjelma.html

Hoitotyön tutkimussäätiö. Hotus. (i.a.-a). *Sanasto.*https://hotus.fi/nayttoon-perustuva-terveydenhuolto/sanasto/

Hoitotyön tutkimussäätiö. Hotus. (i.a.-b). *Näyttöön perustuva sosiaali- ja terveydenhuolto.*https://hotus.fi/nayttoon-perustuva-terveydenhuolto/

Hoitotyön tutkimussäätiö. HOTUS. (i.a.-c). *Näyttöön perustuvan hoitotyön edistäjä.*https://hotus.fi/

Jokiranta, P., Aarnivuori, N., Ikonen, R., & Haavisto, E. (2026). Approaches to teaching evidence-based practice in nurse education: A systematic review. *Nurse Education Today, 165*, 107173–107173. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2026.107173

Madhavanprabhakaran, G. K., Arulappan, J., Achora, S., & Alsaraireh, A. (2023). Evidence-based practice competency and barriers among undergraduate nursing students in a Middle Eastern country. *Teaching and Learning in Nursing, 18(4)*, e233–e240. https://doi.org/10.1016/j.teln.2023.07.009

Sairaanhoitajat (i.a.). *Tutkiva Hoitotyö -lehti*. https://sairaanhoitajat.fi/ajankohtaista/tutkiva-hoitotyo-lehti/

Sairaanhoitajapäivät. (i.a.). *Info*. https://sairaanhoitajapaivat.messukeskus.com/info/

Tug, O., Şahin, S., & İyigün, E. (2022). Knowledge, Attitude, and Behaviors of Nursing Students on Evidence-Based Nursing. *Journal of Education and Research in Nursing, 19(3),* 305–311. https://doi.org/10.5152/jern.2022.64624

WHO. (2017). *Facilitating evidence-based practice in nursing and midwifery in the WHO European Region*. https://www.who.int/europe/publications/i/item/WHO-EURO-2017-5314-45078-64291

Zullig, L.L., Deschodt, M., & de Geest, S. (2020). Embracing implementation science: a paradigm shift for nursing research. *Journal of Nursing Scholarship 52 (1)*, 3–5. https://doi.org/10.1111/jnu.12507